

POSTANOWIENIE

Dnia 21 listopada 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Księżak (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Adam Redzik

SSN Mirosław Sadowski

w sprawie ze skargi T. S.

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki

w sprawie toczącej się przed Sądem Apelacyjnym w Poznaniu

pod sygn. akt III AUa 1312/21

z udziałem Skarbu Państwa – Prezesa Sądu Apelacyjnego w Poznaniu

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 21 listopada 2023 r.

- 1. stwierdza, że w postępowaniu prowadzonym przed Sądem Apelacyjnym w Poznaniu w sprawie o sygn. akt III AUa 1312/21 nastąpiła przewlekłość postępowania;**
- 2. przyznaje T. S. od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Poznaniu kwotę 2500 zł (dwa tysiące pięćset złotych), za okres od 19 listopada 2021 r. do 22 września 2023 r.;**
- 3. zaleca Sądowi Apelacyjnemu w Poznaniu wyznaczenie terminu posiedzenia w sprawie o sygn. akt III AUa 1312/21 w terminie trzech miesięcy od dnia zwrotu akt;**
- 4. zasądza od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Poznaniu na rzecz T. S. kwotę 240 zł (dwieście czterdzieści złotych) tytułem kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu skargowym, powiększoną o obowiązującą stawkę podatku od towarów i usług, wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w spełnieniu**

świadczenia pieniężnego za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia niniejszego postanowienia Sądowi Apelacyjnemu w Poznaniu;

5. w pozostałym zakresie skargę oddala.

UZASADNIENIE

Pismem z 18 września 2023 r. adwokat R. W.– pełnomocnik T. S. wniósł o:

1. stwierdzenie, że w sprawie o sygn. akt III AUa 1312/21, toczącej się przed Sądem Apelacyjnym w Poznaniu, nastąpiła przewlekłość postępowania;
2. zlecenie Sądowi Apelacyjnemu w Poznaniu podjęcia odpowiednich czynności tj. wyznaczenia w niezwłocznym terminie rozpoznania wniesionej apelacji;
3. przyznanie od Skarbu Państwa na rzecz skarżącego kwoty 4 000,00 zł (czterech tysięcy złotych);
4. przeprowadzenie zawnioskowanych dowodów;
5. zasądzenia na rzecz skarżącego kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pełnomocnik wskazał, że pismem z 17 listopada 2021 r. T. S. złożył odpowiedź na apelację organu rentownego od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu z 17 listopada 2021 r. Dalej, że sprawa została zarejestrowana przez Sąd Apelacyjny w Poznaniu pod sygn. akt III AUa 1312/21 oraz że od tamtego czasu nie zostały podjęte żadne czynności zmierzające do jej merytorycznego rozpoznania. W oparciu o powyższe pełnomocnik skarżącego zarzucił, że od listopada 2021 r. do dnia złożenia skargi nie zostały podjęte żadne czynności w sprawie, w szczególności nie został wyznaczony termin rozprawy. Jediną czynnością podjętą przez Sąd Apelacyjny w Poznaniu było przesłanie odpowiedzi na apelację skarżącemu.

W odpowiedzi na skargę Skarb Państwa – Prezes Sądu Apelacyjnego w Poznaniu wskazał, że sąd nie miał obiektywnej możliwości rozpoznania sprawy apelacyjnej skarżącego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (tekst jedn. Dz.U. 2018, poz. 75; dalej: „u.s.p.p.”) strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie w tej sprawie trwa dłużej, niż to konieczne dla wyjaśnienia tych okoliczności faktycznych i prawnych, które są istotne dla rozstrzygnięcia sprawy, albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (przewlekłość postępowania).

Dokonana przez Sąd Najwyższy analiza akt przedmiotowej sprawy potwierdza zasadność zarzutów formułowanych przez pełnomocnika skarżącego w uzasadnieniu skargi odnoszących się do przebiegu postępowania, co czyni zbędnym ponowne opisywanie czynności, jakie w sprawie zostały podjęte przez sąd II instancji.

Trwająca blisko dwa lata bezczynność sądu orzekającego w sprawie uzasadnia stwierdzenie, że w postępowaniu prowadzonym przed Sądem Apelacyjnym w Poznaniu w sprawie o sygn. akt III AUa 1312/21 nastąpiła przewlekłość. Jakkolwiek bowiem kilku, czy nawet kilkunastomiesięczny okres wyczekiwania na termin rozprawy apelacyjnej mieści się w pojęciu rozsądnego terminu, w którym sprawa może oczekiwać na jej rozpoznanie, to jednak za pozbawione uzasadnienia uznać należy zwlekanie z rozpoznaniem sprawy przez

tak długi okres, jaki ma miejsce w omawianym przypadku. W realiach niniejszej sprawy tego rodzaju stwierdzenie jest tym bardziej uzasadnione, że przez długi czas brak było jakichkolwiek czynności sądu zmierzających do merytorycznego rozpoznania sprawy. Ostatnią czynnością podjętą przez Sąd Apelacyjny było doręczenie odpowiedzi na apelację z 17 listopada 2021 r., które to zostało wykonane po upływie 22 miesięcy od jej wpłynięcia do Sądu – pismem sądowym datowanym na dzień 22 września 2023 r., a zatem już po wpłynięciu do tegoż sądu skargi na przewlekłość. Mając to na uwadze należało stwierdzić, że w niniejszym przypadku doszło do przewlekłości postępowania – polegającej na braku podjęcia czynności zmierzających do wyznaczenia rozprawy apelacyjnej, który to stan utrzymywał się dłużej niż to konieczne.

Niezależnie od powyższego należy zwrócić uwagę na podnoszoną w odpowiedzi na skargę kwestię pogarszającej się sytuacji kadrowej Sądu Apelacyjnego w Poznaniu oraz związanego z tym zwiększającego się obciążenia poszczególnych sędziów w tym Sądzie orzekających. W tym aspekcie nie sposób przypisać winy w powstaniu przewlekłości postępowania wyłącznie Sądowi Apelacyjnemu w Poznaniu. Wskazywane braki kadrowe wynikają bowiem ze złej organizacji wymiaru sprawiedliwości na poziomie ogólnokrajowym, ponieważ to na władzach państwowych spoczywa obowiązek należytego zorganizowania funkcjonowania władzy sądowniczej. Rzeczpospolita Polska ma, wypływający z art. 45 ust. 1 Konstytucji RP oraz z art. 6 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r. (Dz.U. 1993, nr 61, poz. 284 ze zm.), obowiązek takiego organizowania systemu jurysdykcyjnego, aby właściwe sądy mogły podołać rozstrzyganiu spraw sądowych w rozsądnych terminach (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 15 lipca 2005 r., III SPP 121/05; z 16 stycznia 2018 r., III SPP 57/17).

Niemniej jednak powołane okoliczności są całkowicie niezależne od stron toczącego się przed Sądem Apelacyjnym w Poznaniu postępowania, a zwłaszcza od skarżącego, który swoim zachowaniem nie przyczynił się do wydłużenia czasu jego trwania. Sygnalizowane trudności – choć z punktu widzenia Sądu

Apelacyjnego w Poznaniu mają charakter obiektywny – nie powinny zatem blokować, przez tak długi okres, sprawnego prowadzenia postępowania.

Stosownie do art. 12 ust. 3 u.s.p.p. na żądanie skarżącego lub z urzędu sąd zaleca podjęcie przez sąd rozpoznający sprawę co do istoty albo przez prokuratora prowadzącego lub nadzorującego postępowanie przygotowawcze odpowiednich czynności w wyznaczonym terminie, chyba że wydanie zaleceń jest oczywiście zbędne. Zalecenia nie mogą wkraczać w zakres oceny faktycznej i prawnej sprawy.

Mając na uwadze, że w sprawie toczącej się przed Sądem Apelacyjnym w Poznaniu pod sygn. akt III AUa 1312/21 dotychczas nie został wyznaczony termin rozprawy apelacyjnej, Sąd Najwyższy zalecił jej wyznaczenie nie później niż w terminie dwóch miesięcy od dnia doręczenia Prezesowi Sądu Apelacyjnego w Poznaniu odpisu postanowienia stwierdzającego przewlekłość postępowania.

Zgodnie z art. 12 ust. 4 zd. 1 u.s.p.p. uwzględniając skargę, sąd na żądanie skarżącego przyznaje od Skarbu Państwa sumę pieniężną w wysokości od 2000 zł do 20 000 zł.

Zgodnie z art. 12 ust. 4 zdanie drugie u.s.p.p., bazowa wysokość sumy pieniężnej, przyznawanej od Skarbu Państwa, wynosi 500 zł za każdy rok dotychczasowego postępowania. Z tych również względów Sąd Najwyższy przychylił się do wniosku skarżącego, przyznając mu sumy pieniężną w wysokości 2500 zł – w pozostałym zakresie oddalając skargę. Stosownie do postanowień art. 12 ust. 4 zdanie piąte, ww. zasądzona suma pieniężna została przyznana za okres, w którym została stwierdzona przewlekłość postępowania sądowego, a zatem od 19 listopada 2021 r. do 22 września 2023 r.

O kosztach postępowania, na które złożyło się wynagrodzenie pełnomocnika skarżącej, będącego radcą prawnym, ustalone stosownie do § 14 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. 2018, poz. 265) na kwotę 240 zł, orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ k.p.c. w zw. z art. 8 ust. 2 u.s.p.p.

[SOP]

(R.G.)